

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

Робоча програма
для здобувачів третього (освітньо-наукового) ступеня
спеціальності
072 "Фінанси, банківська справа та страхування"

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2018

УДК 336.76(07.034)

A43

Укладачі: Н. М. Внукова
С. А. Ачкасова

Затверджено на засіданні кафедри управління фінансовими послугами.
Протокол № 1 від 29.08.2017 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Актуальні проблеми розвитку ринку фінансових послуг :
A43 робоча програма для здобувачів третього (освітньо-наукового)
ступеня спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" [Електронний ресурс] / уклад. Н. М. Внукова, С. А. Ачкасова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 45 с.

Наведено основні складові навчального процесу з навчальної дисципліни. Подано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за змістовими модулями й темами, плани практичних занять, завдання для самостійної роботи, контрольні запитання, розроблено порядок оцінювання знань.

Рекомендовано для здобувачів третього (освітньо-наукового) ступеня спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування".

УДК 336.76(07.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2018

Вступ

Програма опрацювання змісту навчальної дисципліни "Актуальні проблеми розвитку ринку фінансових послуг" складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки здобувачів спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" третього (освітньо-наукового) ступеня.

Предметом навчальної дисципліни є теоретичні положення, методичне забезпечення та інструменти розвитку ринку фінансових послуг.

Міждисциплінарні зв'язки: для вивчення навчальної дисципліни необхідні знання, навички та інші набуті компетентності з методології та організації наукових досліджень, фінансового менеджменту і контролінгу в сфері бізнесу.

1. Опис навчальної дисципліни

Структура навчальної дисципліни "Актуальні проблеми розвитку ринку фінансових послуг" наведена в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна та заочна форми навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 07 "Управління та адміністрування"	Базова
Змістових модулів – 2	Назва та шифр спеціальності: 072 "Фінанси, банківська справа та страхування"	Рік підготовки
Загальна кількість годин – 150		2 курс
	Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,5; самостійної роботи здобувача – 8	Освітній рівень: третій (освітньо-науковий)	1-й
		Лекції
		18 год
		Практичні, семінарські
		20 год
	Самостійна робота	
	112 год	
	Вид контролю: іспит	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить 34 %.

Здобувач повинен сформулювати системне розуміння взаємозв'язків суб'єктів на ринку фінансових послуг та окремих спеціалізованих фінансових установ; навчитися визначати економічні передумови, проблеми розвитку ринку фінансових послуг і потреби у споживанні фінансових послуг конкретними учасниками ринку; встановити зв'язок з іншими теоретичними та прикладними навчальними дисциплінами економічного спрямування та науковими дослідженнями за цим напрямом.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання цієї навчальної дисципліни є послідовне формування компетентностей у галузі ринку фінансових послуг і виявлення проблем його розвитку.

Основними **завданнями** вивчення навчальної дисципліни є вивчення теоретико-методологічних основ розвитку ринку фінансових послуг і визначення ролі ринку фінансових послуг у забезпеченні становлення кластерних ініціатив.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми здобувачі освітньо-наукового ступеня "доктор філософії" набувають таких **компетентностей**.

Здатність розв'язувати комплексні проблеми розвитку ринку фінансових послуг і проведення дослідницько-інноваційної діяльності на базі фінансових установ.

Після вивчення навчальної дисципліни здобувач має:

знати:

найбільш передові концептуальні та методологічні основи науково-дослідницької та професійної діяльності на ринку фінансових послуг і на межі предметних галузей економіки та менеджменту;

методичні підходи до розв'язання складних завдань і проблем оцінювання діяльності фінансових установ і надання фінансових послуг, що потребує оновлення та інтеграції знань в умовах недостатньої інформації та суперечливих вимог;

уміти:

розробляти та реалізовувати проекти, включаючи власні дослідження, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання з фінансових послуг і професійну практику фінансових установ і розв'язувати значущі соціальні та наукові проблеми розвитку ринку фінансових послуг;

ініціювати інноваційні комплексні проекти з повною автономністю під час їх реалізації.

Здатність до спілкування в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю у галузі наукової та професійної діяльності.

З цією метою здобувач має:

знати:

сучасні фінансові технології надання фінансових послуг на міжнародному ринку фінансових послуг;

уміти:

критично аналізувати, оцінювати та синтезувати нові та складні ідеї на ринку фінансових послуг;

саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, нести відповідальність за навчання інших.

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню здобувачами професійними **компетентностями**, що наведені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Професійні компетентності, які отримують здобувачі після вивчення навчальної дисципліни

Код компетентності	Назва компетентності	Складові компетентності
KM* 1	Визначати теоретико-методологічні основи та проблеми розвитку ринку фінансових послуг	Визначати концептуальні та методологічні основи розвитку ринку фінансових послуг
		Аналізувати комплексні теоретичні, методологічні та практичні проблеми в галузі ринків фінансових послуг
		Визначати методи та практичний інструментарій державного регулювання розвитку ринку фінансових послуг
KM2	Визначати ринок фінансових послуг у забезпеченні становлення кластерних ініціатив	Здатність розраховувати й оцінювати нормативні вимоги ЄС щодо основних показників діяльності фінансових установ
		Здатність формувати базові концептуальні підходи щодо ролі та значення фінансових установ у єврорегіональному фінансовому просторі із застосуванням кластерного механізму
		Здатність формувати концепцію створення фінансових кластерів

*KM – компетентність модуля.

Відповідно до Національної рамки кваліфікацій перелік компетентностей у розрізі тематики навчальної дисципліни й опис освітньо-наукового ступеня (доктор філософії) в межах навчальної дисципліни "Актуальні проблеми розвитку ринку фінансових послуг" наведено в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Предметні компетентності, якими мають володіти здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" після вивчення навчальної дисципліни "Актуальні проблеми розвитку ринку фінансових послуг"

Складові компетентності, що формуються в рамках теми	Знання	Уміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи та проблеми розвитку ринку фінансових послуг				
Тема 1. Концептуальні та методологічні основи розвитку ринку фінансових послуг				
Здатність критично аналізувати, оцінювати та синтезувати нові та складні ідеї на ринку фінансових послуг щодо моделювання його розвитку	Теоретичні аспекти визначення основ розвитку ринку фінансових послуг	Визначати моделі розвитку ринку фінансових послуг і пріоритетність сценаріїв його розвитку	Донесення до фахівців і нефахівців інформації щодо особливостей функціонування ринку фінансових послуг	Здатність до подальшого самостійного вивчення проблем розвитку ринку фінансових послуг
Тема 2. Аналіз комплексних теоретичних, методологічних і практичних проблем у галузі ринків фінансових послуг				
Здатність визначати й оцінювати комплексні проблеми розвитку ринку фінансових послуг	Визначати комплексні теоретичні, методологічні та практичні проблеми в галузі ринків фінансових послуг	Аналізувати проблеми в галузі ринків фінансових послуг	Донесення до фахівців і нефахівців інформації щодо проблеми створення та діяльності фінансових установ	Відповідальність за точність і коректність прийнятого рішення щодо проблем у галузі ринків фінансових послуг

1	2	3	4	5
Тема 3. Методи та практичний інструментарій державного регулювання розвитку ринку фінансових послуг				
Здатність визначати методи та практичний інструментарій державного регулювання розвитку ринку фінансових послуг відповідно до вимог законодавства	Організаційно-правові умови державного регулювання розвитку ринку фінансових послуг	Формувати систему забезпечення ефективного регулювання ринків фінансових послуг	Здатність до спілкування в діалоговому режимі щодо проблем державного регулювання ринків фінансових послуг	Здатність до подальшого самостійного вивчення проблем державного регулювання ринків фінансових послуг
Змістовий модуль 2. Ринок фінансових послуг у забезпеченні становлення кластерних ініціатив				
Тема 4. Актуальні питання розвитку ринку фінансових послуг в умовах європейської інтеграції				
Здатність розраховувати й оцінювати нормативні вимоги ЄС щодо основних показників діяльності фінансових установ (страхових компаній та банків)	Особливості розвитку ринку фінансових послуг в умовах європейської інтеграції	Оцінювати ризик ліквідності банків за вимогами Базель III і достатність капіталу страхових компаній за Директивою ЄС Solvency II	Донесення власних висновків для прийняття відповідних управлінських рішень щодо розвитку ринку фінансових послуг в умовах європейської інтеграції	Здатність до подальшого самостійного навчання щодо проблем розвитку ринку фінансових послуг в умовах європейської інтеграції
Тема 5. Кластерні ініціативи на ринку фінансових послуг в єврорегіональному просторі				
Здатність формувати базові концептуальні підходи щодо ролі та значення фінансових установ у єврорегіональному фінансовому просторі із застосуванням кластерного механізму	Визначати умови створення кластерних ініціатив на ринку фінансових послуг в єврорегіональному просторі	Вирішувати ситуаційні завдання щодо побудови транскордонного фінансового кластера у сфері послуг з IPO на фондовому ринку	Виробляти та чітко формулювати аргументи щодо підходів і значення фінансових установ у єврорегіональному фінансовому просторі із застосуванням кластерного механізму	Відповідальність за точність і коректність прийнятого рішення щодо стратегії розвитку ринку фінансових послуг в єврорегіональному просторі

1	2	3	4	5
Тема 6. Концепція розвитку ринку фінансових послуг із застосуванням кластерного механізму				
Здатність формувати концепцію створення фінансових кластерів і субкластерів за участі фінансових установ	Теоретичні аспекти визначення концепції розвитку ринку фінансових послуг із застосуванням кластерного механізму	Вирішувати ситуаційні завдання щодо створення субкластерів "факторинг" і "страхування"	Виробляти та чітко формулювати аргументи щодо концепції створення фінансових кластерів і субкластерів за участі фінансових установ	Здатність до подальшого самостійного вивчення проблем щодо створення фінансових кластерів і субкластерів

Як видно з табл. 2.2, перелік предметних компетентностей, якими мають оволодіти здобувачі спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" освітньо-наукового ступеня "доктор філософії" після вивчення навчальної дисципліни "Актуальні проблеми розвитку ринку фінансових послуг", є взаємопов'язаним і послідовним у формуванні.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи та проблеми розвитку ринку фінансових послуг

Тема 1. Концептуальні та методологічні основи розвитку ринку фінансових послуг

- 1.1. Загальні підходи до розвитку ринку фінансових послуг.
- 1.2. Упровадження бізнес-мереж як підвищення ефективності розвитку підприємництва, зокрема у транскордонному співробітництві, для забезпечення інноваційного та конкурентоспроможного розвитку територій.
- 1.3. Основні проблеми та перспективи розвитку ринку фінансових послуг у забезпеченні транскордонної логістики.
- 1.4. Оцінювання розвитку й управлінських впливів на ринок страхування.

1.5. Методологічний підхід до розвитку видів кредитування.

1.6. Управління розвитком фондового ринку.

1.7. Оцінювання впливу зовнішнього аудиту на розвиток фінансових установ.

1.8. Роль і значення саморегулівних організацій у розвитку ринку фінансових послуг.

Література: основна [2; 6; 8]; додаткова [10; 12; 15; 18; 20; 21; 24; 26; 33; 37; 55; 49; 50; 56].

Тема 2. Аналіз комплексних теоретичних, методологічних і практичних проблем у галузі ринків фінансових послуг

2.1. Ризики банківського сектору: теоретичний аспект.

2.2. Проблеми забезпечення ефективного регулювання трансфертного ціноутворення (на прикладі сфери страхування): практичний та методологічний аспекти.

2.3. Проблеми захисту прав споживачів на ринку фінансових послуг: методологічний та практичний аспекти.

Література: основна [2; 6; 8]; додаткова [25; 27; 37; 40; 43; 44; 48; 54; 57].

Тема 3. Методи та практичний інструментарій державного регулювання розвитку ринку фінансових послуг

3.1. Мета, методи та форми державного регулювання ринків фінансових послуг.

3.2. Органи влади та їхній практичний інструментарій державного регулювання ринку фінансових послуг в Україні.

Література: основна [2; 6; 8]; додаткова: [25; 27; 37; 40; 44; 46; 47; 49; 50; 57].

Змістовий модуль 2. Ринок фінансових послуг у забезпеченні становлення кластерних ініціатив

Тема 4. Актуальні питання розвитку ринку фінансових послуг в умовах європейської інтеграції

4.1. Розвиток ринку фінансових послуг в умовах європейської інтеграції.

4.2. Розвиток страхового ринку в умовах європейської інтеграції.

Література: основна: [5; 8]; додаткова: [14; 17; 21; 23; 28; 31; 32; 37; 39; 58; 59].

Тема 5. Кластерні ініціативи на ринку фінансових послуг в єврорегіональному просторі

5.1. Формування обслуговувальної ролі фінансових установ у формуванні кластерів в єврорегіональному просторі.

5.2. Страхові послуги у забезпеченні кластерних ініціатив.

5.3. Проектування створення фінансового кластера за участі страхової компанії або іншої фінансової установи.

Література: основна: [3; 7; 9]; додаткова: [13; 16; 17; 19; 22; 29; 30; 33].

Тема 6. Концепція розвитку ринку фінансових послуг із застосуванням кластерного механізму

6.1. Кластерний механізм як форма інтеграційних мережових об'єднань на ринку фінансових послуг.

6.2. Доцільність створення фінансового кластера за логікою створення цінності.

6.3. Концепція формування фінансових кластерних ініціатив на основі принципу фідучіарності.

Література: основна: [3; 7; 9]; додаткова: [13; 16; 17; 19; 22; 29; 30; 33].

4. Структура навчальної дисципліни

Під час вивчення навчальної дисципліни "Актуальні проблеми розвитку ринку фінансових послуг" здобувач має ознайомитися з робочою програмою навчальної дисципліни, з її структурою, формами та методами навчання, видами та методами контролю знань і критеріями їх оцінювання.

Тематичний план навчальної дисципліни "Актуальні проблеми розвитку ринку фінансових послуг" складається з двох змістових модулів, кожний з яких об'єднує відносно самостійний блок дисципліни, який логічно пов'язує декілька навчальних елементів навчальної дисципліни за змістом.

Навчальний процес здійснюється у таких формах: лекційні, практичні заняття, самостійна робота (індивідуальне завдання).

Структура залікового кредиту дисципліни наведена в табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин:			
	денна та заочна форми:			
	у тому числі:			
	усього	лекційні	практичні	самостійна робота
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи та проблеми розвитку ринку фінансових послуг				
Тема 1. Концептуальні та методологічні основи розвитку ринку фінансових послуг	22	2	2	18
Тема 2. Аналіз комплексних теоретичних, методологічних і практичних проблем у галузі ринків фінансових послуг	22	2	2	18
Тема 3. Методи та практичний інструментарій державного регулювання розвитку ринку фінансових послуг	30	4	6	20
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	74	8	10	56
Змістовий модуль 2. Ринок фінансових послуг у забезпеченні становлення кластерних ініціатив				
Тема 4. Актуальні питання розвитку ринку фінансових послуг в умовах європейської інтеграції	22	2	2	18
Тема 5. Кластерні ініціативи на ринку фінансових послуг в євро-регіональному просторі	26	4	4	18
Тема 6. Концепція розвитку ринку фінансових послуг із застосуванням кластерного механізму	18	4	4	10
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	66	10	10	46
Підготовка до іспиту	6	–	–	10
Передекзаменаційні консультації	2	–	–	2
Іспит	2	–	–	2
<i>Разом</i>	150	18	20	112

5. Теми практичних занять

Практичне заняття – це форма навчального заняття, яка спрямована на: формування вмінь і навичок виконання певних видів економічної

роботи, а саме – розрахунків фінансово-економічних показників; розв'язанні стереотипних, діагностичних та евристичних ситуаційних завдань та обґрунтування висновків щодо напрямів покращення фінансової діяльності суб'єктів ринку фінансових послуг в Україні. Завдання викладача та здобувача – знайти спільну зацікавленість в отриманні більшого практичного ефекту в формуванні нових навичок і вмій у здобувачів для забезпечення якісної підготовки фахівців. У процесі проведення практичного заняття здобувачі самостійно або у малих групах (з попередніми поясненнями викладача) розв'язують запропоновані завдання різного рівня складності, виробничі ситуації чи ділові ігри. Наприкінці заняття для виявлення ступеня засвоєння матеріалу викладачем проводиться перевірка роботи, яку виконували здобувачі, та підведення підсумків з виставленням відповідної оцінки залежно від результатів виконаної роботи.

Практичне заняття включає: проведення попереднього контролю знань, умій і навичок здобувачів; постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю здобувачів; розв'язання завдань, контрольних прикладів, їх перевірку, оцінювання.

У межах навчальної дисципліни "Актуальні проблеми розвитку ринку фінансових послуг" з метою опанування здобувачами всіх видів економічних розрахунків практичні заняття рекомендується проводити за окремими темами або, в деяких випадках, за окремими змістовно-структурними елементами вивчення відповідних тем (питаннями).

Оцінки за окремим практичним завданням враховуються під час установлення поточної модульної оцінки з практичної частини даної навчальної дисципліни. Метою проведення практичних занять з навчальної дисципліни є формування професійних компетентностей в галузі ринку фінансових послуг. Під час практичних занять здобувач набуває професійних компетентностей та практичних навичок роботи з вирішення прикладних завдань професійної діяльності.

Під час підготовки до практичних занять необхідно ознайомитися з основними положеннями лекційного матеріалу, визначитися щодо пошуку необхідної інформації у переліку рекомендованої літератури та самостійного пошуку літератури та нормативних документів, формування бажаного зв'язку з власними науковими дослідженнями.

У процесі підготовки до кожного конкретного практичного заняття в межах виконання відповідного завдання (табл. 5.1) здобувачі формують доповідь, яка відповідає зазначеним викладачем вимогам, і захищають її під час аудиторного заняття перед викладачем і аудиторією.

Перелік тем і завдань для практичних занять

№ п/п	Теми	Програмні питання і завдання	Кількість годин	Література
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи та проблеми розвитку ринку фінансових послуг				
1	Тема 1. Концептуальні та методологічні основи розвитку ринку фінансових послуг	<p>1. Концепція розвитку ринку фінансових послуг (дискусія).</p> <p>2. Етапи розвитку ринку фінансових послуг в Україні, його функції, роль у мобілізації і розподілі фінансових ресурсів (дискусія).</p> <p>3. Обґрунтування необхідності використання фінансових послуг (модерування).</p> <p>4. Порівняльна характеристика методологічних основ розвитку ринку фінансових послуг (робота у малих групах).</p> <p>Розв'язання ситуаційного завдання щодо побудови ієрархічної моделі розвитку ринку фінансових послуг і визначення пріоритетності сценаріїв його розвитку за існуючою моделлю державного регулювання та нагляду (із використанням методу аналізу ієрархій)</p>	2	<p>Основна: [2; 6; 8].</p> <p>Додаткова: [10; 12; 15; 18; 20; 21; 24; 26; 33; 37; 55; 49; 50; 56]</p>
2	Тема 2. Аналіз комплексних теоретичних, методологічних і практичних проблем у галузі ринків фінансових послуг	<p>1. Концепція захисту прав споживачів фінансових послуг : методологія формування та практика реалізації (дискусія).</p> <p>2. Обґрунтування необхідності використання пруденційного нагляду за фінансовими установами : теоретичні та прикладні аспекти (модерування).</p> <p>3. Проблеми функціонування ринків фінансових послуг за відсутності фінансових установ (робота у малих групах).</p> <p>Розв'язання ситуаційного завдання з аналізу наявних проблем у галузі ринків фінансових послуг із використанням методу ієрархій</p>	2	<p>Основна: [2; 6; 8].</p> <p>Додаткова: [25; 27; 37; 40; 43; 44; 48; 54; 57]</p>

Продовження табл. 5.1

1	2	3	4	5
3	Тема 3. Методи та практичний інструментарій державного регулювання розвитку ринку фінансових послуг	<p>1. Мета, методи та форми державного регулювання ринків фінансових послуг (дискусія).</p> <p>2. Органи влади та їхній практичний інструментарій державного регулювання ринку фінансових послуг в Україні (модерування).</p> <p>Розв'язання ситуаційного завдання з проведення SWOT-аналізу можливого створення мегарегулятора ринків фінансових послуг</p>	6	<p>Основна: [2; 6; 8].</p> <p>Додаткова: [25; 27; 37; 40 – 57]</p>
Разом за змістовим модулем 1			10	
Змістовий модуль 2. Ринок фінансових послуг у забезпеченні становлення кластерних ініціатив				
4	Тема 4. Актуальні питання розвитку ринку фінансових послуг в умовах європейської інтеграції	<p>1. Передумови інтеграції ринку фінансових послуг України до умов ЄС (дискусія).</p> <p>2. Європейський напрям державної політики України щодо ринку фінансових послуг (дискусія).</p> <p>3. Обґрунтування необхідності адаптації нормативних вимог ЄС до особливостей функціонування ринків фінансових послуг України (модерування).</p> <p>Розв'язання ситуаційного завдання щодо розвитку трансфертного ціноутворення під впливом євроінтеграційних процесів із використанням методу аналізу ієрархій.</p> <p>Розв'язання завдання з оцінювання ризику ліквідності банків за вимогами Базель III.</p> <p>Розв'язання завдання з оцінювання достатності капіталу страхових компаній за Директивою ЄС Solvency II</p>	2	<p>Основна: [5; 8].</p> <p>Додаткова: [14; 17; 21; 23; 28; 31; 32; 37; 39; 58; 59]</p>
5	Тема 5. Кластерні ініціативи на ринку фінансових послуг в єврорегіональному просторі	<p>1. Концепція обслуговувальної ролі фінансових установ у формуванні кластерів у єврорегіональному просторі (дискусія).</p> <p>2. Доцільність проектування створення фінансового кластера (робота в малих групах).</p> <p>Розв'язання ситуаційного завдання з побудови транскордонного фінансового кластера у сфері послуг з IPO на фондовому ринку</p>	4	<p>Основна: [3; 7; 9].</p> <p>Додаткова: [13; 16; 17; 19; 22; 29; 30; 33]</p>

1	2	3	4	5
6	Тема 6. Концепція розвитку ринку фінансових послуг із застосуванням кластерного механізму	1. Особливості використання кластерного механізму як форма інтеграційних мережових об'єднань на ринку фінансових послуг. 2. Підходи до формування концепції створення фінансових кластерних ініціатив. Розв'язання ситуаційного завдання з формування концепції створення суб-кластерів "факторинг" і "страхування"	4	Основна: [3; 5; 7; 9]. Додаткова: [13; 16; 17; 19; 22; 29; 30; 33]
Разом за змістовим модулем 2			10	
Разом за навчальною дисципліною			20	

5.1. Приклади типових практичних завдань за темами

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи та проблеми розвитку ринку фінансових послуг

Практичне заняття 1

Оцінка пріоритетності сценаріїв розвитку ринку фінансових послуг за існуючою моделлю державного регулювання та нагляду

Завдання: побудувати ієрархічну модель розвитку ринку фінансових послуг і визначити пріоритетність сценаріїв його розвитку за існуючою моделлю державного регулювання та нагляду (із використанням методу аналізу ієрархій).

Умова: ґрунтуючись на запропонованих даних побудувати ієрархічну модель розвитку ринку фінансових послуг і визначити пріоритетність сценаріїв його розвитку за існуючою моделлю державного регулювання та нагляду.

Фокус ієрархії – логічне майбутнє розвитку ринку фінансових послуг.

Несприятливі фактори: недовіра споживачів фінансових послуг; нестабільність систем регулювання; відсутність механізму регулювання на основі оцінювання ризиків.

Суб'єкти регуляторного впливу за існуючою моделлю державного регулювання та нагляду: Нацкомфінпослуг України; НБУ; НКЦПФР України; Кабінет Міністрів України; Верховна Рада України.

Цілі розвитку ринку фінансових послуг: відновлення довіри споживачів фінансових послуг; упровадження стимуляторів розвитку ринку фінансових послуг; стабілізація економіки; інтеграція ринку фінансових послуг у європейський фінансовий простір.

Сценарії розвитку ринку фінансових послуг: прискорений, нейтральний; сценарій гальмування.

Мета заняття: оволодіти методом системного аналізу (методом аналізу ієрархій) для вирішення прикладних проблем розвитку ринку фінансових послуг.

Основні теоретичні відомості: ознайомитись з основними питаннями лекційного матеріалу, з основною та додатковою літературою, законодавчими та нормативним матеріалами, інформацією з ресурсів мережі Інтернет, а також опрацювати контрольні запитання, завдання для самостійної роботи.

Здобувач має знати методи системного аналізу та вміти виділити існуючі проблеми розвитку ринку фінансових послуг.

6. Самостійна робота здобувачів

Самостійна робота здобувача (СРЗ) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачем самостійно під методичним керівництвом викладача.

Метою самостійної роботи здобувача в межах навчальної дисципліни "Актуальні проблеми розвитку ринку фінансових послуг" є засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у здобувачів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього доктора філософії.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи здобувачів очної форми навчання, визначається навчальним планом і становить 75 % (112 годин) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (150 годин).

У ході самостійної роботи здобувач має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними та практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної освітньо-наукової діяльності.

СРЗ у межах навчальної дисципліни "Актуальні проблеми розвитку ринку фінансових послуг" включає:

опрацювання лекційного матеріалу;

опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів і понять за темами навчальної дисципліни;

поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань;

пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни;

контрольну перевірку здобувачами власних знань за запитаннями для самодіагностики;

підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю;

систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до семестрових іспитів;

проекування набутих знань на виконання власного дослідження.

Завдання самостійної роботи, що передбачені навчальним планом і програмою навчальної дисципліни для засвоєння теоретичних знань і практичних навичок, наведені в табл. 6.1.

6.1. Індивідуальне завдання

Порядок виконання індивідуального завдання

Індивідуальне завдання (надалі – ІЗ) передбачає: систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни та застосування їх у вирішенні конкретних виробничих фінансово-економічних ситуацій; розвиток навичок самостійної роботи з нормативними документами, фінансовою звітністю підприємств і фінансових установ.

ІЗ з навчальної дисципліни "Актуальні проблеми розвитку ринку фінансових послуг" здобувач отримує від викладача на початку вивчення дисципліни. ІЗ виконується здобувачем самостійно відповідно до графіку навчального процесу.

Мета написання ІЗ – поглибити та закріпити отримані здобувачем теоретичні та практичні знання та вміння з дисципліни, що вивчається, та суміжних дисциплін; набуття навичок роботи з нормативно-довідковою документацією та фінансовою звітністю підприємств і фінансових установ; формування умінь самостійного пошуку; виявлення проблемних питань; вивчення, узагальнення необхідної інформації з обраної теми.

Завдання для самостійної роботи здобувачів та форми її контролю

№ п/п	Компетентності, які забезпечуються	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Форми контролю СРЗ	Література
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи та проблеми розвитку ринку фінансових послуг						
1	Здатність розробляти та реалізовувати проекти, включаючи власні дослідження, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання з розвитку фінансових послуг	Тема 1. Концептуальні та методологічні основи розвитку ринку фінансових послуг	<i>Опрацювати питання для самостійної роботи.</i> ЗСР1. Проведіть опитування із визначення рівня розвитку ринку фінансових послуг	18	Позааудиторна письмова самостійна робота. Письмова контрольна робота	Основна: [2; 6; 8]. Додаткова: [10; 12; 15; 18; 20; 21; 24; 26; 33; 37; 49; 50; 55; 56]
2	Здатність розробляти та реалізовувати проекти, включаючи власні дослідження, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання з реформування ринку фінансових послуг	Тема 2. Аналіз комплексних теоретичних, методологічних і практичних проблем в галузі ринків фінансових послуг	<i>Опрацювати питання для самостійної роботи.</i> ЗСР2. Проведіть SWOT-аналіз передумов реформування ринку фінансових послуг	18	Позааудиторна письмова самостійна робота. Письмова контрольна робота	Основна: [2; 6; 8]. Додаткова: [25; 27; 37; 40; 43; 44; 48; 54; 57]
3	Здатність розв'язувати наукові проблеми ринку фінансових послуг щодо державного регулювання	Тема 3. Методи та практичний інструментарій державного регулювання розвитку ринку фінансових послуг	<i>Опрацювати питання для самостійної роботи.</i> ЗСР3. Обґрунтуйте концепцію формування системи органів державного регулювання ринків фінансових послуг	20	Позааудиторна самостійна робота. Письмова контрольна робота	Основна: [2; 6; 8]. Додаткова: [25; 27; 37; 40 – 57]
Разом за змістовим модулем 1				56		

Закінчення табл. 6.1

1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 2. Ринок фінансових послуг у забезпеченні становлення кластерних ініціатив						
4	Здатність розв'язувати наукові проблеми ринку фінансових послуг щодо формування партнерських відносин на ринку фінансових послуг в умовах європейської інтеграції	Тема 4. Актуальні питання розвитку ринку фінансових послуг в умовах європейської інтеграції	<i>Опрацювати питання для самостійної роботи.</i> ЗСР4. Обґрунтуйте методологічні основи формування партнерських відносин на ринку фінансових послуг в умовах європейської інтеграції	20	Позааудиторна письмова самостійна робота. Письмова контрольна робота	Основна: [5; 8]. Додаткова: [14; 17; 21; 23; 28; 31; 32; 37; 39; 58; 59]
5	Здатність розв'язувати наукові проблеми ринку фінансових послуг щодо використання фінансових послуг у транскордонному співробітництві	Тема 5. Кластерні ініціативи на ринку фінансових послуг в євро регіональному просторі	<i>Опрацювати питання для самостійної роботи.</i> ЗСР5. Наведіть приклади використання фінансових послуг у транскордонному співробітництві	18	Позааудиторна письмова самостійна робота. Письмова контрольна робота	Основна: [3; 7; 9]. Додаткова: [13; 16; 17; 19; 22; 29; 30; 33]
6	Здатність розв'язувати наукові проблеми ринку фінансових послуг щодо формування кластера за участю фінансових установ	Тема 6. Концепція розвитку ринку фінансових послуг із застосуванням кластерного механізму	<i>Опрацювати питання для самостійної роботи.</i> ЗСР6. Сформууйте склад потенційних учасників кластера за участю фінансових установ	18	Позааудиторна письмова самостійна робота. Письмова контрольна робота	Основна: [3; 5; 7; 9]. Додаткова: [13; 16; 17; 19; 22; 29; 30; 33]
Разом за змістовим модулем 2				56		
Підготовка до іспиту				6		
Передекзаменаційні консультації				2		
Іспит				2		
Разом з навчальної дисципліни				122		

Обсяг ІЗ 30 – 40 сторінок без списку літератури. ІЗ має містити такі частини: титульну сторінку; зміст; вступ; теоретичну частину (розділ I); практичну частину (розділ II); висновки; список використаних джерел.

Приклад тематики індивідуального завдання

Теми ІЗ охоплюють проблеми розвитку ринку фінансових послуг.

Перше ІЗ здобувача включає такі завдання:

- 1) проведіть опитування із визначення рівня розвитку ринку фінансових послуг;
- 2) проведіть SWOT-аналіз передумов реформування ринку фінансових послуг;
- 3) обґрунтуйте концепцію формування системи органів державного регулювання ринків фінансових послуг.

Друге ІЗ здобувача включає такі завдання:

- 1) обґрунтуйте методологічні основи формування партнерських відносин на ринку фінансових послуг в умовах європейської інтеграції;
- 2) наведіть приклади використання фінансових послуг у транскордонному співробітництві;
- 3) сформууйте склад потенційних учасників кластера за участю фінансових установ.

6.2. Контрольні запитання для самодіагностики

1. Базова концепція розвитку ринку фінансових послуг.
2. Основні методи аналізу стану ринку фінансових послуг.
3. Основні напрями розвитку ринку фінансових послуг.
4. Сутність бізнес-мереж, зокрема кластерів.
5. Приклади ефективних кластерів у забезпеченні інноваційного та конкурентоспроможного ринку фінансових послуг.
6. Найбільш логістично спроможні фінансові послуги.
7. Значення та питома вага страхування на ринку фінансових послуг.
8. Управлінські впливи системи регулювання на розвиток страхування в Україні за вимогами ЄС.
9. Розвиток небанківських видів кредитування.
10. Перспективи змін у визначенні рівня кредитоспроможності позичальників.

11. Управління розвитком фондового ринку відповідно до вимог ЄС.
12. Основні вимоги до зовнішнього аудиту фінансових установ.
13. Структура аудиторського висновку фінансових установ.
14. Вплив аудиторського висновку на розвиток фінансової установи.
15. Вимоги до надання статусу саморегульвних організацій на ринку фінансових послуг.
16. Розгляд реєстру саморегульвних організацій Нацкомфінпослуг України.
17. Сутність і класифікація банківських ризиків.
18. Питання трансфертного ціноутворення на ринку фінансових послуг.
19. Концепція пруденційного нагляду на ринку фінансових послуг.
20. Основні напрями розвитку підходів до захисту прав споживачів на ринку фінансових послуг.
21. Європейські різновиди підходів до державного регулювання ринку фінансових послуг.
22. Загальна дискусія щодо мегарегулятора ринку фінансових послуг.
23. Методи розвитку ринку фінансових послуг (організаційні та фінансові).
24. Основні функції державних регуляторів ринку фінансових послуг в Україні.
25. Зміна вимог до розвитку ринку фінансових послуг у ЄС.
26. Євроінтеграційні завдання щодо актуальних змін на ринку фінансових послуг в Україні.
27. Кластерні ініціативи на ринку фінансових послуг: світові приклади.
28. Базисна й обслуговувальна роль фінансових установ у формуванні кластерів, зокрема транскордонних.
29. Підходи до проектування створення фінансового кластера за участі різних фінансових установ.
30. Застосування принципу фідучіарності у розвитку кластерних ініціатив на ринку фінансових послуг.

7. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль тощо.

Індивідуально-консультативна робота з теоретичної частини навчальної дисципліни проводиться у вигляді: індивідуальних консультацій (запитання – відповідь стосовно проблемних питань теоретичного матеріалу дисципліни); групових консультацій (розгляд типових прикладів, практики впровадження та використання нових методів і методик).

Індивідуально-консультативна робота з практичної частини навчальної дисципліни проводиться у вигляді: індивідуальних консультацій (розгляд практичних завдань, стосовно яких виникли запитання); групових консультацій (розгляд практичних ситуацій, ділових ігор, які потребують колективного обговорення).

8. Методи навчання

У процесі викладання дисципліни "Актуальні проблеми розвитку ринку фінансових послуг" для активізації навчального процесу на практичних заняттях передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як міні-лекції, кейс-технології, семінари-дискусії, ділові ігри та ситуаційні завдання.

Міні-лекції передбачають викладання навчального матеріалу за короткий проміжок часу та характеризуються значною міскістю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Міні-лекції проводяться, зазвичай, як частина заняття дослідження. Після отримання лекційного матеріалу, зазвичай, здобувачам пропонується робота в групах з метою поглиблення певних ключових питань лекції.

З навчальної дисципліни "Актуальні проблеми розвитку ринку фінансових послуг" міні-лекції доцільно використовувати у викладанні таких тем:

Тема 3. Методи та практичний інструментарій державного регулювання розвитку ринку фінансових послуг.

Тема 6. Концепція розвитку ринку фінансових послуг із застосуванням кластерного механізму.

Ділова гра – форма активізації роботи на практичному занятті, за якої здобувачі задіяні в процесі інсценізації певної виробничої ситуації у ролі безпосередніх учасників подій. Її можна визначати як імітацію господарської або іншої діяльності підприємства чи фінансової установи на ринку фінансових послуг. Основна відмінність ділових ігор від інших методів

полягає в тому, що в них на наявному матеріалі та фінансовій звітності послідовно, спільними зусиллями учасників гри ситуацій відтворюються створювані та розв'язувані моделі професійної фінансової діяльності.

З навчальної дисципліни "Актуальні проблеми розвитку ринку фінансових послуг" ділову гру доцільно використати під час проведення практичного заняття у викладанні тем:

Тема 4. Актуальні питання розвитку ринку фінансових послуг в умовах європейської інтеграції.

Тема 5. Кластерні ініціативи на ринку фінансових послуг в євро-регіональному просторі.

Тема 6. Концепція розвитку ринку фінансових послуг із застосуванням кластерного механізму.

Окремі приклади застосування цих засобів активізації навчального процесу у розрізі опрацювання теоретичних знань на практичних заняттях наведено в табл. 5.1.

9. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей (див. табл. 2.1) у здобувачів враховує види занять, що згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у здобувачів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу скласти іспит, – 35 балів);

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового іспиту, відповідно до графіку навчального процесу.

Поточний контроль успішності навчання здобувачів з цієї навчальної дисципліни і рівня сформованості у них компетентностей, які підтримуються даною навчальною дисципліною, здійснюється у таких формах: експрес-опитування за темою лекційного заняття на лекції; активна участь

у навчальній діяльності на практичному занятті; письмові контрольні роботи на лекційному занятті; письмові контрольні роботи на практичному занятті; виконання позааудиторної письмової самостійної роботи.

Підсумковий/семестровий контроль проводиться у формі семестрового іспиту. **Семестровий іспит** – це форма оцінювання підсумкового засвоєння здобувачами теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни, що проводиться як контрольний захід.

9.1. Порядок поточного оцінювання знань здобувачів

Поточний контроль успішності навчання у формі експрес-опитування за темою лекційного заняття на лекції здійснюється на кожному занятті в усній формі. Поточний контроль успішності навчання у формі активної участі у навчальній діяльності на практичному занятті проводять на кожному занятті в усній формі. Типовий приклад активної участі у навчальній діяльності на практичному занятті наведено в табл. 5.1.

Поточний контроль успішності навчання у формі письмової контрольної роботи на лекційному занятті здійснюється в письмовій формі на четвертому та десятому лекційному занятті. Типовий приклад письмової контрольної роботи на лекційному занятті наведено у ч. А.1. додатка А.

Поточний контроль успішності навчання у формі письмової контрольної роботи на практичному занятті здійснюється в письмовій формі на четвертому та дев'ятому практичному занятті. Типовий приклад письмові контрольні роботи на практичному занятті наведено у ч. А.2. додатка А.

Поточний контроль успішності навчання у формі позааудиторної письмової самостійної роботи здійснюється в письмовій формі за кожною темою навчальної дисципліни після її вивчення на лекційному та практичному заняттях.

Зазначені форми та засоби поточного контролю успішності навчання здобувачів з навчальної дисципліни "Актуальні проблеми розвитку ринку фінансових послуг" спрямовані на стимулювання систематичної поточної навчальної та самостійної роботи тих, хто навчається, підвищення об'єктивності оцінювання їхніх знань, запровадження здорової конкуренції між здобувачами у навчанні, виявлення і розвиток їхніх творчих і дослідницьких здібностей.

Система оцінювання успішності навчання здобувача та рівня сформованості у нього компетентностей, які підтримуються даною навчальною дисципліною враховує види занять, які згідно з програмою навчальної

дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи.

Під час розрахунку підсумкової оцінки успішності здобувача з навчальної дисципліни слід зауважити, що кожна форма поточного контролю має різну питому вагу у формуванні його компетентностей, які забезпечуються навчальною дисципліною.

Критерії оцінювання письмової контрольної роботи на лекції (теоретичне питання) наведено в табл. 9.1.

Таблиця 9.1

**Критерії оцінювання письмової контрольної роботи на лекції
(теоретичні питання)**

Кількість балів, що отримує здобувач за виконання завдання	Відповідність вирішення завдання зазначеному опису
1	Завдання не виконане або виконане концептуально неправильно
2	Початково приступив до виконання завдання
3	Завдання виконане задовільно, містить мінімальні поверхові знання матеріалу
4	Завдання виконане добре, містить ґрунтовні знання матеріалу
5	Завдання виконане відмінно, містить ґрунтовні знання та має творчий характер

Критерії оцінювання письмової контрольної роботи на практичному занятті (завдання) залежно від кількості завдань проводиться за 5-ти бальною шкалою:

1 бал – завдання не виконано, наведено початкові розрахунки;

2 бали – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

3 бали – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

4 бали – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

5 балів – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Робочою програмою передбачено виконання ІЗ, оцінювання якого наведено в табл. 9.2.

Оцінювання індивідуального завдання

Підготовка роботи у визначений термін				Разом
Актуальність, вступ, висновки	Розділ 1	Розділ 2	Оформлення	
0 – 2	0 – 6	0 – 5	0 – 2	0 – 15

Індивідуальне завдання оцінюється за такими критеріями: самостійність виконання; логічність і послідовність викладення матеріалу; повнота розкриття теми з посиланням на останні досягнення фінансової науки в цьому напрямі (проблемної ситуації чи практичного завдання); обґрунтованість висновків; використання статистичної інформації, фінансової звітності та додаткових джерел; наявність конкретних пропозицій; якість оформлення.

Найвищий бал ставиться лише за умови повної відповідності виконаного завдання до всіх зазначених критеріїв.

Здобувач **не допускається** до складання іспиту, якщо кількість балів, отриманих за результатами навчання під час поточного контролю, відповідно до змістового модуля впродовж семестру в сумі не досягла 35 балів.

9.2. Порядок підсумкового оцінювання знань здобувачів

Підсумковий контроль успішності навчання здобувачів з дисципліни "Актуальні проблеми розвитку ринку фінансових послуг" і рівня сформованості у них компетентностей, які підтримуються даною навчальною дисципліною, проводиться у формі семестрового іспиту відповідно до графіку навчального процесу спеціальності.

Семестровий іспит – форма оцінювання підсумкового засвоєння здобувачами теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни, що проводиться як контрольний захід.

Завданням іспиту є перевірка розуміння здобувачем програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

В умовах реалізації компетентнісного підходу іспит оцінює рівень засвоєння здобувачем компетентностей, що передбачені кваліфікаційними вимогами.

Семестровий іспит охоплює програму навчальної дисципліни та передбачає визначення рівня знань і ступеня опанування здобувачами компетентностей.

Кожен екзаменаційний білет складається з трьох завдань, які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати ступінь теоретичної підготовки здобувача та рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Екзаменаційний білет включає два контрольні-тестові завдання і одне ситуаційне, що оцінюються відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Здобувач отримує право на виконання завдань підсумкового контролю (допуск до іспиту), якщо кількість балів, отриманих за результатами перевірки успішності під час поточного контролю відповідно до змістового модуля впродовж семестру в сумі досягла 35 балів.

Типовий зразок екзаменаційного білету наведено нижче.

Зразок екзаменаційного білета

Форма № Н-5.05

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Освітній рівень третій (освітньо-науковий)

Спеціальність 072 "Фінанси, банківська справа та страхування"
(шифр і назва спеціальності)

Навчальна дисципліна "Актуальні проблеми розвитку ринку фінансових послуг"

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Контрольно-тестове завдання 1. Надати основні напрями розвитку ринку фінансових послуг.

2. Контрольно-тестове завдання 2. Європейські різновиди підходів до державного регулювання ринку фінансових послуг.

3. Ситуаційне завдання. На прикладі будь-якої фінансової послуги надати її вартісну характеристику відповідно до сучасних пропозицій фінансових установ. Встановити критерії, за якими фінансовий консультант має приділити увагу споживача фінансової послуги для прийнятті рішення щодо вибору фінансової установи для його обслуговування.

Затверджено на засіданні кафедри управління фінансовими послугами ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Протокол № ___ від "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ Екзаменатор _____
(підпис) (підпис)

Результат семестрового іспиту оцінюється в балах, критерії оцінювання якого наведено в табл. 9.3, і проставляється у відповідній графі екзаменаційної "Відомості обліку успішності".

Мінімально можлива кількість балів, які здобувач може отримати за результатами проведення підсумкового контролю, – 25.

Максимально можлива кількість балів, які здобувач може отримати за результатами проведення підсумкового контролю, – 40.

Підсумкова оцінка за іспит з навчальної дисципліни "Актуальні проблеми розвитку ринку фінансових послуг" розраховується за формулою 9.1:

$$S = Z1 + Z2 + Z3, \quad (9.1)$$

де S – підсумковий максимальний бал, який здобувач може отримати за успішне виконання усіх завдань підсумкового контролю ($S=40$);

$Z1$ – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за виконання завдання першого підсумкового контролю ($Z1=10$);

$Z2$ – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за виконання завдання другого підсумкового контролю ($Z2=10$);

$Z3$ – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за виконання завдання третього підсумкового контролю ($Z3=20$).

Таблиця 9.3

Критерії оцінювання знань здобувачів за відповіді на запитання та завдання іспиту з навчальної дисципліни

Бал	Контрольно-тестове запитання	Бал	Ситуаційне завдання
1	2	3	4
1 – 2	Розпізнав і навів загальновідомі пояснення за змістом теоретичних питань	1 – 4	Навів найпростіші пояснення без аналізу ситуації
3 – 4	Почав відтворення навчального матеріалу	5 – 8	Почав виконання завдання з пошуку відповіді на завдання без аргументації
5	Неповністю розв'язав завдання, міг користуватися помилковим алгоритмом	9 – 10	Виконав правильно окремі частини завдання з поясненнями

1	2	3	4
6	Неповністю розв'язав завдання, але користувався правильним алгоритмом	11 – 12	Виконав майже всі частини завдання, але з помилками
7	Розв'язав завдання за правильним алгоритмом без помилок	13 – 14	Виконав правильно всі частини завдання, але без пояснень
8	Розв'язав завдання за правильним алгоритмом без помилок з поясненнями	15 – 16	Виконав правильно всі частини завдання з частковими поясненнями
9	Розв'язав завдання за правильним алгоритмом без помилок з повними поясненнями з наведенням альтернативних рішень	17 – 18	Виконав правильно всі частини завдання з повними поясненнями і обґрунтуванням висновків
10	Розв'язав завдання за правильним алгоритмом без помилок з повними поясненнями з наведенням альтернативних рішень, виявив раціональність у виборі способу відповіді	19 – 20	Виконав правильно всі частини завдання з повними поясненнями і обґрунтуванням висновків і наданням прикладів з власної практики або наукового дослідження

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час іспиту та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою.

Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей здобувачів денної форми навчання наведена в табл. Б.1, Б.2 додатка Б.

Розподіл балів у межах тем змістових модулів наведено в табл. 10.1.

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточне тестування та самостійна робота						Підсумковий іспит	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				
T ₁ *	T ₂	T ₃	T ₄	T ₅	T ₆	40	100
10,8	10,6	8,6	10,5	11	8,5		

*T₁, T₂ ... T₆ – теми змістових модулів.

З урахуванням вагомості кожної форми поточного контролю успішність навчання здобувача з навчальної дисципліни у підсумку оцінюється у відповідних балах (табл. 10.2) за формулою 10.1:

$$R = A + B + C + D + F + G, \quad (10.1)$$

де R – підсумковий максимальний бал, який здобувач може отримати за успішне виконання усіх форм поточного контролю;

A – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за експрес-опитування за темою лекційного заняття на лекції (тема 1) (A = 0,8);

B – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за експрес-опитування за темою лекційного заняття на лекціях (B = 3,2);

C – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за активну роботу на практичних заняттях (C = 6);

D – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за письмові контрольні роботи на лекційному занятті (D = 10);

F – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за письмові контрольні роботи на практичному занятті (D = 10);

G – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за самостійні позааудиторні роботи (D = 30).

Розподіл балів за виконання завдань поточного контролю за формами у межах тем змістових модулів наведено в табл. 10.2. Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності та іншої академічної документації.

Розподіл балів за формами поточного контролю та змістовними модулями

Форма поточного контролю	Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						Сума балів
	Експрес-опитування за темою лекційного заняття на лекції (тема 1)	Експрес-опитування за темою лекційного заняття на лекції (теми 2 – 3)	Активна робота на практичному занятті (теми 1 – 3)	Письмова контрольна робота на лекційному занятті (теми 1 – 3)	Письмова контрольна робота на практичному занятті (теми 1 – 3)	Самостійна позааудиторна робота здобувача (теми 1 – 3)	Експрес-опитування за темою лекційного заняття на лекції (теми 4 – 6)	Активна робота на практичному занятті (теми 4 – 6)	Письмова контрольна робота на лекційному занятті (теми 4 – 6)	Письмова контрольна робота на практичному занятті (теми 4 – 6)	Самостійна позааудиторна робота здобувача (теми 4 – 6)		
Максимальна кількість балів	0,8	1,2	3	5	5	15	2	3	5	5	15	60	

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 10.3).

Таблиця 10.3

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за Національною шкалою :	
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	Задовільно	Не зараховано
35 – 59	FX	Незадовільно	
1 – 34	F		

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану здобувача та іншої академічної документації.

11. Рекомендована література

11.1. Основна

1. Бачо Р. Й. Ринки небанківських фінансових послуг : регулювання розвитку (інституційні та аналітичні аспекти) : монографія / Р. Й. Бачо. – Ужгород : Вид. ТОВ "РІК-У", 2016. – 448 с.

2. Внукова Н. М. Фінансові аспекти ломбардної діяльності : монографія / Н. М. Внукова. – Харків : ТО "Ексклюзив", 2013. – 150 с.

3. Організація забезпечення створення фінансових кластерів транс-кордонного співробітництва : монографія / Н. М. Внукова, С. А. Ачкасова, В. І. Лямець [та ін.] ; наук. ред. та кер. кол. авт. д-р екон. наук, проф. Н. М. Внукова. – Львів : Інститут регіональних досліджень НАН України, 2011. – 104 с.

4. Реформування ринків фінансових послуг в умовах інтеграції до європейського фінансового простору: монографія / наук. ред. канд. екон. наук Р. Пукала і д-р екон. наук, проф. Н. М. Внукова. – Харків : ТО "Ексклюзив", 2016. – 166 с.

5. Розвиток ринків фінансових послуг в умовах європейської інтеграції : монографія / Н. М. Внукова, Ж. О. Андрійченко, С. А. Ачкасова [та ін.] ; наук. ред. та кер. кол. авт. д-р екон. наук, проф. Н. М. Внукова. – Харків : ТО "Ексклюзив", 2014. – 217 с.

6. Розвиток системи управління ризиками ринків фінансових послуг : монографія / Н. М. Внукова, Ж. О. Андрійченко, С. А. Ачкасова [та ін.] ; наук. ред. та кер. кол. авт. д-р екон. наук, проф. Н. М. Внукова. – Харків : Ексклюзив, 2014. – 190 с.

7. Транскордонні фінансові кластери у забезпеченні експортно-імпортних операцій : монографія / Н. М. Внукова, С. А. Ачкасова, Г. К. Броншпак [та ін.] ; наук. ред. та кер. кол. авт. д-р екон. наук, проф. Н. М. Внукова. – Харків : Ексклюзив, 2012. – 200 с.

8. Управління розвитком ринків фінансових послуг : монографія / Н. М. Внукова, Ж. О. Андрійченко, С. А. Ачкасова [та ін.] ; наук. ред. та кер. кол. авт. д-р екон. наук, проф. Н. М. Внукова. – Харків : АдвА®, 2009. – 196 с.

9. Фінансові послуги у становленні кластерних ініціатив єврорегіону : монографія / Н. М. Внукова, А. В. Воронін, Н. І. Притула [та ін.] ; за заг. ред. д-р. екон. наук, професора Н. М. Внукової. – Харків : ХНЕУ, 2011. – 228 с.

11.2. Додаткова

10. Азаренкова Г. М. Вплив показників економічного розвитку на фінансові потоки ринку корпоративних облігацій / Г. М. Азаренкова, М. В. Іванова // Фінанси України. – 2013. – № 10. – С. 65–74

11. Ачкасова С. А. Визначення сутності та факторів впливу на платоспроможність страхової компанії / С. А. Ачкасова, Є. Г. Мардоян // Фінансовий простір. – 2017. – № 2 (26). – С. 7–11.

12. Білорус О. Г. Фінансова глобалізація: парадигмальні зрушення й ризику / О. Г. Білоус, О. В. Гаврилук // Фінанси України – 2013. – № 7. – С. 7–17

13. Бобров Є. А. Роль та місце ринку фінансових послуг у структурі фінансового ринку / Є. А. Бобров // Фінанси України. – 2011. – № 4. – С. 88–94.

14. Внукова Н. М. Адаптація вимог Solvency II до умов функціонування страхового ринку України / Н. М. Внукова, С. А. Ачкасова, І. В. Скорик // Фінанси України. – 2013. – № 9. – 2013. – С. 76–82.

15. Внукова Н. М. Фінансовий моніторинг : навч. посіб. / Н. М. Внукова, Ж. О. Андрійченко ; ХНЕУ ім. С. Кузнеця. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2013. – 203 с.

16. Гораль Л. Т. Аналітична оцінка інноваційної діяльності фінансових установ на ринку фінансових послуг / Л. Т. Гораль, З. А. Мацук // Фінанси України. – 2015. – № 6. – С. 72–82.

17. Дацко Л. І. Економічна безпека держави в контексті глобалізації банківського бізнесу / Л. І. Дацко, А. І. Мокій, М. Ю. Марченко // Фінанси України. – 2013. – № 10. – С. 95–109.

18. Іршак О. С. Макроекономічне прогнозування розвитку банківської діяльності та його види / О. С. Іршак // Економіка. Фінанси. Право. – 2015. – № 9. – С. 7–10.

19. Козьменко О. Трансформування банківської системи України під впливом іноземних фінансових конгломератів / О. Козьменко, В. Козирєв // Вісник НБУ. – 2014. – № 8. – С. 12–18.
20. Липчук В. В. Фінансовий стрес як економічне явище / В. В. Липчук, В. М. Ковалів // Фінанси України. – 2015. – № 3. – С. 76–87.
21. Литвин М. В. Індексний метод визначення адаптивності банківської системи до глобалізаційних вимог / М. В. Литвин // Економіка. Фінанси. Право. – 2011. – № 2. – С. 25–29.
22. Лямець В. І. Концептуальні основи побудови стратегії кластера / В. І. Лямець, О. А. Ягольницький // Економіка розвитку – 2010. – № 4 (56). – С. 44–46.
23. Маслова С. О. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / С. О. Маслова, О. А. Опалов. – Київ : Кондор, 2006. – 190 с.
24. Мірошніченко Г. О. Напрями розвитку механізму стабілізації банківської системи в умовах невизначеності / Г. О. Мірошніченко // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 9. – С. 182–189.
25. Науменкова С. В. Підвищення доступності фінансових послуг: актуальні питання регуляторної практики / С. В. Науменкова // Фінанси України. – 2013. – № 10. – С. 20–33.
26. Силантьєв С. О. Розвиток законодавства щодо врегулювання позабіржевого ринку похідних фінансових інструментів / С. О. Силантьєв // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 9. – С. 190–199.
27. Соркін І. В. Альтернативні механізми врегулювання спорів у сфері фінансових послуг: світовий досвід та реалії України / І. В. Соркін // Фінанси України. – 2013. – № 10. – С. 7–19.
28. Страхування: теорія та практика : навч. посіб. / Н. М. Внукова, Л. В. Временко, В. І. Успенко [та ін.] ; за ред. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Харків : Бурун Книга, 2009. – 655 с.
29. Тридід О. Складові формування загальної концепції регулювання вітчизняної банківської системи / О. Тридід, Н. П. Погореленко, М. І. Гойхман // Вісник НБУ. – 2014. – № 2. – С. 127–131.
30. Харченко В. Міжнародний досвід формування інформаційно-фінансового простору / В. Харченко // Вісник НБУ. – 2014. – № 3. – С. 38–42.
31. Шаров О. Перспективи створення країнами ЄС банківського союзу / О. Шаров // Вісник НБУ. – 2015. – № 2. – С. 34–43.

32. Шелудько Н. М. Зовнішньоборгова модель розвитку банківського сектору України: підсумки кризових трансформацій / Н. М. Шелудько, К. В. Ануфрієва // Фінанси України. – 2013. – № 10. – С. 41–64.

33. Ящук В. В. Ринки фінансових послуг як складова системи економічного розвитку / В. В. Ящук // Фінанси України. – 2011. – № 1. – С. 115–121.

34. Achkasova S. Developing the methodical approach to assessing the financial security of insurance market / S. Achkasova // Financial and credit activity: problems of theory and practice. – 2017. – Vol. 1. – No. 22. – P. 70–78.

35. Pukala R. Identification of the priority of instruments of regulatory impact on the development of insurance in the framework for international requirements / R. Pukala, N. Vnukova, S. Achkasova // Rozprawy ubezpieczeniowe. Konsument na rynku usług finansowych : Journal of Insurance, Financial Markets and Consumer Protection. – 2017. – No. 23(1/2017). – P. 28–40.

36. Pukala R. Improvement of the methodology for assessing the capital adequacy to cover the reinsurance default risk / R. Pukala, N. Vnukova, S. Achkasova, V. Smoliak // Economic Annals-XXI. – 2017. – No. 165(5–6). – P. 152–156.

11.3. Інформаційні ресурси

37. Внукова Н. М. Ринок фінансових послуг : підручник / Н. М. Внукова, С. А. Ачкасова. [Мультимедійне інтерактивне електронне вид. комбінованого використ. (249 Мб)]. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. Назва з тит. екрана.

38. Директива 2009/138/EC Solvency II Європейського Парламенту та Ради від 25 листопада 2009 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dfp.gov.ua/746.html>.

39. Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року : постанова правління Національного банку України від 18.06.2015 р. № 391. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/-document?id=18563297>.

40. Концепція захисту прав споживачів небанківських фінансових послуг в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.09.2009 р. № 1026-р. – Режим доступу : <http://www.dfp.gov.ua/1155.html>.

41. Офіційний сайт Національного банку України. – Режим доступу : www.bank.gov.ua/.

42. Офіційний сайт Державної служби фінансового моніторингу України. – Режим доступу : www.sdfm.gov.ua.

43. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку України. – Режим доступу : www.nssmc.gov.ua.

44. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг України. – Режим доступу : <http://www.nfp.gov.ua>.

45. Про затвердження змін до Ліцензійних умов провадження діяльності із залучення коштів установників управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю : розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 03.06.2010 р. № 454. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0454-10/print1410515213875485>.

46. Про затвердження Ліцензійних умов провадження діяльності із залучення коштів установників управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю : розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 24.06.2004 р. № 1225. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0927-04/print1410515213875485>.

47. Про затвердження Положення про порядок надання фінансових послуг ломбардами : затверджено розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 26.04.2005 р. № 3981. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0565-05>.

48. Про захист прав споживачів : Закон України № 1023-XII від 12.05.1991 р. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>.

49. Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди) : Закон України № 2299-III від 15.03.2001 р. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2299-14>.

50. Про міжнародний факторинг : Конвенція УНІДРУА від 28.05.1988 р. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_210.

51. Про Національний банк України : Закон України № 679-XIV від 20.05.2000 р. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.

52. Про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими

операціями : постанова правління Національного банку України від 25.01.2012 р. № 23. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0231-12>.

53. Про страхування : Закон України від 07.03.1996 р. №85/96-ВР. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%-D1%80>

54. Про схвалення Концепції запровадження пруденційного нагляду за діяльністю професійних учасників фондового ринку : розпорядження Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку України від 24.04.2012 р. № 553. – Режим доступу : <http://www.licasoft.com.ua/index.php/component/lica/?href=0&view=text&base=1&id=659396&menu=824279>.

55. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України № 2664-III від 12.07.2001 р. (зі змінами та доповненнями). – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>.

56. Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю : Закон України № 978-IV від 19.06.2003 р. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

57. Стратегія реформування системи захисту прав споживачів на ринках фінансових послуг на 2012-2017 роки : розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.10.2012 р. № 867-р. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.

58. Basel III: A global regulatory framework for more resilient banks and banking systems-revised version June 2011. – Режим доступу : <http://www.bis.org/publ/bcbs189.pdf>.

59. Basel III: International framework for liquidity risk measurement, standards and monitoring, BCBS, Dec 2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bis.org/publ/bcbs165.pdf>.

Додатки

Додаток А
Частина А.1

Приклад письмової контрольної роботи на лекційному занятті

Назвіть підходи до об'єднання фінансових установ у кластери.

Назвіть законодавче регулювання діяльності фінансових установ в Україні.

У чому мета та необхідність ліцензування діяльності фінансових установ?

Назвіть методи регулювання ринку фінансових послуг в Україні.

Назвіть напрями вдосконалення державного регулювання діяльності фінансових установ.

У чому полягає особливість державного регулювання ринку фінансових послуг відповідно до Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг"?

Охарактеризуйте сутність пруденційного нагляду за діяльністю фінансових установ на основі оцінки ризиків в Україні.

Частина А.2

Приклад письмової контрольної роботи на практичному занятті

Оцініть ризик ліквідності банку, ґрунтуючись на даних (табл. А.1, А.2) за методикою Базельського комітету Базель III за формалізованими показниками для регулювання коротко- та довгострокової ліквідності: показника покриття ліквідності (Liquidity coverage ratio, LCR) і показника стабільного фінансування, нетто-фондування (Net stable funding ratio).

Зробіть висновки.

Таблиця А.1

Витяг з даних банку щодо активів

Високоякісні ліквідні активи	Сума активів, тис. грн
1	2
Активи першого рівня	
Готівка	4 987 896,0
Кошти на коррахунках в НБУ	5 237 884,0

Закінчення додатка А

Закінчення табл. А.1

1	2
Боргові цінні папери Уряду в національній валюті	709 379,0
Облігації Національного банку	518 396,0
Активи другого рівня	
Боргові папери державних корпорацій, яким присвоєний 20 % ризик	546 764,0
Корпоративні цінні папери з рейтингом АА- і вище	451 226,0

Таблиця А.2

Витяг з даних банку щодо зобов'язань та капіталу

Показник	Інструмент	Значення, тис. грн
Зобов'язання	Стабільні депозити	5 191 840,
	Депозити нефінансових корпорацій	7 906 462,0
Капітал	Капітал	9 890 469,0

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Години		Форми навчання		Оцінка рівня сформованості компетентностей	
		3	4			Форми контролю	Макс. бал
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи та проблеми розвитку ринку фінансових послуг							30
Здатність критично аналізувати, оцінювати та синтезувати нові та складні ідеї на ринку фінансових послуг щодо моделювання його розвитку	3	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Концептуальні та методологічні основи розвитку ринку фінансових послуг	Арп, ПисКРп 1, ПисКРл 1, СР1	0,8
			2	Практичне заняття		Арп, ПисКРп 1, ПисКРл 1, СР1	1
		СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	ПисКРп 1, ПисКРл 1, СР1	
Здатність визначати й оцінювати комплексні проблеми розвитку ринку фінансових послуг	4	Ауд.	2	Лекція	Тема 2. Аналіз комплексних теоретичних, методологічних і практичних проблем у галузі ринків фінансових послуг	Арп, ПисКРп 1, ПисКРл 1, СР1	0,6
			2	Практичне заняття		Арп, ПисКРп 1, ПисКРл 1, СР1	1
		СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	ПисКРп 1, ПисКРл 1, СР1	
	5	Ауд.	0	Лекція			
			0	Практичне заняття			
		СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	ПисКРп 1, ПисКРл 1, СР1	
Здатність визначати методи та практичний інструментарій державного регулювання розвитку ринку фінансових послуг відповідно до вимог законодавства	6	Ауд.	2	Лекція	Тема 3. Методи та практичний інструментарій державного регулювання розвитку ринку фінансових послуг	Арп, ПисКРп 1, ПисКРл 1, СР1	0,6
			2	Практичне заняття		Арп, ПисКРп 1, ПисКРл 1, СР1	1

1	2	3	4	5	6	7	8
		СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	ПискРп 1, ПискРл 1, СР1	
Здатність визначати методи та практичний інструментарій державного регулювання розвитку ринку фінансових послуг відповідно до вимог законодавства	7	Ауд.	2	Лекція	Тема 3. Методи та практичний інструментарій державного регулювання розвитку ринку фінансових послуг	ПискРп 1, ПискРл 1, СР1	5
			2	Практичне заняття		Арп, ПискРп 1, ПискРл 1, СР1	5
		СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	ПискРп 1, ПискРл 1, СР1	
	8	Ауд.	0	Лекція			
			0	Практичне заняття			
		СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	ПискРп 1, ПискРл 1, СР1	
Здатність визначати методи та практичний інструментарій державного регулювання розвитку ринку фінансових послуг відповідно до вимог законодавства	9	Ауд.	0	Лекція	Тема 3. Методи та практичний інструментарій державного регулювання розвитку ринку фінансових послуг		
			2	Практичне заняття		Арп, ПискРп 1, ПискРл 1, СР1	15
		СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	ПискРп 1, ПискРл 1, СР1	
Змістовий модуль 2. Ринок фінансових послуг у забезпеченні становлення кластерних ініціатив							30
Здатність розраховувати й оцінювати нормативні вимоги ЄС щодо основних показників діяльності фінансових установ (страхових компаній та банків)	10	Ауд.	2	Лекція	Тема 4. Актуальні питання розвитку ринку фінансових послуг в умовах європейської інтеграції	Арп, ПискРп 2, ПискРл 2, СР2	0,5
			2	Практичне заняття		ПискРп 2, ПискРл 2, СР2	1
		СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	ПискРп 2, ПискРл 2, СР2	
	11	Ауд.	0	Лекція			
			0	Практичне заняття			

Продовження додатка Б

Продовження табл. Б.1

1	2	3	4	5	6	7	8
		СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	ПискРп 2, ПискРл 2, СР2	
Здатність формувати базові концептуальні підходи щодо ролі та значення фінансових установ у євrorегіональному фінансовому просторі із застосуванням кластерного механізму	12	Ауд.	2	Лекція	Тема 5. Кластерні ініціативи на ринку фінансових послуг в євrorегіональному просторі	Арл, ПискРп 2, ПискРл 2, СР2	0,5
			2	Практичне заняття		Арп, ПискРп 2, ПискРл 2, СР2	1
		СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	ПискРп 2, ПискРл 2, СР2	
Здатність формувати базові концептуальні підходи щодо ролі та значення фінансових установ у євrorегіональному фінансовому просторі із застосуванням кластерного механізму	13	Ауд.	2	Лекція	Тема 5. Кластерні ініціативи на ринку фінансових послуг в євrorегіональному просторі	Арл, ПискРп 2, ПискРл 2, СР2	0,5
			2	Практичне заняття		Арп, ПискРп 2, ПискРл 2, СР2	1
		СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	ПискРп 2, ПискРл 2, СР2	
	14	Ауд.	0	Лекція			
			0	Практичне заняття			
		СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	ПискРп 2, ПискРл 2, СР2	
Здатність формувати концепцію створення фінансових кластерів і субкластерів за участі фінансових установ	15	Ауд.	2	Лекція	Тема 6. Концепція розвитку ринку фінансових послуг із застосуванням кластерного механізму	Арл, ПискРп 2, ПискРл 2, СР2	0,5
			2	Практичне заняття		ПискРп 2, СР	5
		СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	ПискРп 2, ПискРл 2, СР2	
Здатність формувати концепцію створення фінансових кластерів і субкластерів за участі фінансових установ	16	Ауд.	2	Лекція	Тема 6. Концепція розвитку ринку фінансових послуг із застосуванням кластерного механізму	Арл, ПискРл 2, СР2	5
			2	Практичне заняття		Арп, ПискРл 2, СР2	15

Закінчення додатка Б

Закінчення табл. Б.1

1	2	3	4	5	6	7	8
		СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	СР	
Сесія			10			Іспит	40
Всього годин			150	Загальна максимальна кількість балів за дисципліною			100
з них:				з них:			
аудиторні			38	поточний контроль			60
самостійна робота			112	підсумковий контроль			40

Таблиця Б.2

Розподіл балів за тижнями

Тема/тиждень		Активна робота на лекції (АРл)	Активна робота на практичному занятті (АРп)	Самостійна робота (СР)	Презентація на практичному занятті (През)	Письмові контрольні роботи на практичних заняттях (ПіскРп)	Письмові контрольні роботи на лекціях (ПіскРл)	Іспит	Усього
	1 тиждень	–	–	–	–	–	–	–	0
	2 тиждень	–	–	–	–	–	–	–	0
Тема 1	3 тиждень	0,8	1	–	–	–	–	–	1,8
Тема 2	4 тиждень	0,6	1	–	–	–	–	–	1,6
	5 тиждень	–	–	–	–	–	–	–	0
Тема 3	6 тиждень	0,6	1	–	–	–	–	–	1,6
	7 тиждень	–	–	–	–	5	–	–	5
	8 тиждень	–	–	–	–	–	–	–	0
Тема 3	9 тиждень	–	–	15	–	–	5	–	20
Тема 4	10 тиждень	0,5	1	–	–	–	–	–	1,5
	11 тиждень	–	–	–	–	–	–	–	0
Тема 5	12 тиждень	0,5	1	–	–	–	–	–	1,5
	13 тиждень	0,5	1	–	–	–	–	–	1,5
	14 тиждень	–	–	–	–	–	–	–	0
Тема 6	15 тиждень	0,5	–	–	–	5	–	–	5,5
	16 тиждень	–	–	15	–	–	5	–	20
	Сесія	–	–	–	–	–	–	40	40
Усього		4	6	30	0	10	10	40	100

Зміст

Вступ.....	3
1. Опис навчальної дисципліни	3
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	4
3. Програма навчальної дисципліни	8
4. Структура навчальної дисципліни.....	10
5. Теми практичних занять	11
5.1. Приклади типових практичних завдань за темами.....	15
6. Самостійна робота здобувачів	16
6.1. Індивідуальне завдання.....	17
6.2. Контрольні запитання для самодіагностики	20
7. Індивідуально-консультативна робота	21
8. Методи навчання	22
9. Методи контролю	23
9.1. Порядок поточного оцінювання знань здобувачів	24
9.2. Порядок підсумкового оцінювання знань здобувачів	26
10. Розподіл балів, які отримують здобувачі	29
11. Рекомендована література.....	32
11.1. Основна	32
11.2. Додаткова	33
11.3. Інформаційні ресурси.....	35
Додатки.....	38

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

**Робоча програма
для здобувачів третього (освітньо-наукового) ступеня
спеціальності
072 "Фінанси, банківська справа та страхування"**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Внукова** Наталія Миколаївна
Ачкасова Світлана Анатоліївна

Відповідальний за видання *Н. М. Внукова*

Редактор *Н. І. Ганцевич*

Коректор *Т. А. Маркова*

План 2018 р. Поз. № 81 ЕВ. Обсяг 45 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру

ДК № 4853 від 20.02.2015 р.